

Valtioneuvoston asetus lohenkalastuksen rajoituksista
Pohjanlahdella ja Simojoessa sekä valtioneuvoston asetus
kalastusasetuksen (1116/1982) muuttamisesta.

MMM:n kala- ja riistaosaston nyt esittämä asetus tuhoaisi viimeiset lohijokemme ja veisi pohjan tulevilta kalatiehankkeilta Oulu-, Ii- ja Kemijoilla.

Nyt esitetty asetus lisäisi lohen rysäpyynnin vaarallisen korkealle tasolle ja mikä pahinta, varhennettuna se kohdistuisi lähinnä Tornio- ja Simojoen sekä muiden perämeren jokien luonnonlohikantojen emokalaparviin, jotka vaeltavat kutujoilleen vaelluskalaparvien kärkeä.

Jokiemme lohikannat etenkin Simojoella ovat heikentyneet nopeasti katastrofaalisen suureksi nousseen smolttivaiheen kuolevuuden ja liian suuresta merikalastuksesta johtuvan kalastuskuolevuuden vuoksi. Nyt Kristiina Vuori on tohtorin väitöksessään 23.11. tuonut esille M74-lisääntymishäiriön, jota vuosina 2003-2005 ei juurikaan esiintynyt ollen vain muutaman prosentin luokkaa. M74:stä johtuva poikaskuolleisuus on 2006 koehaudontojen tulosten perusteella kuitenkin jälleen lisääntymässä.

Kansainvälinen merentutkimusneuvoston ICES mukaan Perämeren jokien lohien tulevaisuuskuva on uhkaava: jos Itämerenalueen lohikiintiöstä pyydetään vuonna 2008 puolet eli n. 180 000 lohta, seurauksena on, että jo vuonna 2012 Torniojoen poikastuotanto on pudonnut nykyisestä 70 % tasosta 20 % tasolle joen tuotantopotentiaalista ja Simojoen poikastuotanto jää tällöin jo alle kymmenes osaan joen poikastuotantokapasiteetista.

Elinkeinokalataloudenyksikkö näkee (!) jokien vapakalastuksen lohikantojen uhkana

Lohenkalastusta tulee aina rajoittaa kiintiöillä, mutta ministeriön perustelu, jossa jokialueen vapakalastus nähdään lohikannan ainoana uhkana (s.19) "*Jokeen asti päässeiden lohien pitäisi päästä häiriöttä lisääntymisalueilleen*", on uskomatonta potaskaa. Samalla, kun ministeriö on määräämässä yhden kalan kiintiötä Simojoen vapakalastajille, on ministeriö vapauttamassa merialueiden varhennetunkin rysäpyynnin valikoinnilta: "*Saaliiksi saisi ottaa kaiken saadun lohen*". Viime kesänä kalastaja Martti Lahti sai Simojoen edustalta uusista PushUp-rysisistään 650 kg lohta kertanostolla -saman verran kuin vapakalastajat saivat joesta kesän 2007 aikana yhteensä.

Simon kunnanjohtaja Esko Tavia: www.simo.fi

"*Yhteen asiaan olen pettynyt. Kun tulini Simoon, näin kalastusmatkailussa Simojokivarren tulevaisuuden. 1990-luvun lopun kokemukset lohiturismista lupasivat hyvää. Parhaimmillaan kehitys olisi voinut kasvattaa kalastusmatkailun yhdeksi elinkeinojen veturiksi ja tuoda kuntaan yli 10 milj euron lisätulot. Kehitys olisi vaatinut jokeen nousevien kalojen määrän kymmenkertaistamista ja saalisvarmuuden kasvamista maailman kuuluisimpien lohijokien tasolle. Pitämällä lohen meripyynnin vuosien 1996 – 97 tasolla haave olisi toteutunut. Kehitys on ollut päinvastainen. Maa- ja Metsätalousministeriön johtama lohipolitiikka on estänyt kehityksen. Lohipolitiikkaa vaatii jatkossa aivan uutta ajattelua. Itämeren luonnonlohi on jo niin harvinainen eläin, ettei sitä pidä jatkossa enää hyödyntää ravintona, vaan se pitää hyödyntää elämyksenä niin merellä, kuin jokivarsilla.*"

*K*ala- ja riistaosaston elinkeinokalataloudenyksikön nyt esittämä asetus ei toteuta hallitusohjelmaa

Lohiasetusta vuodesta 2008 eteenpäin uudistettaessa hallituksen tavoitteena on: 1) *"turvata luonnonlohen nousu kutujokiin ja poikastuotannon mahdollisimman korkea taso"* ja 2) *"turvata rannikon ammattikalastuksen toimintaedellytykset."* Tässä järjestyksessä. Muutoinkin hallitus korostaa ohjelmassaan pysyvään tuottavuuteen mainitessaan, että se *"pyrkii säilyttämään kestävät kalakannat merialueilla ja sisävesistöissä rakennetut vesistöt mukaan lukien."* Hallitusohjelmassa määritellään jokikalastus tasavertaisena merikalastuksen kanssa.

Hallituksen tavoitteena on turvata lohen nousu kutujokiin niin, että poikastuotannosta saadaan mahdollisimman korkea taso. Tämä saavutetaan ainoastaan pienentämällä lohen kalastuskuolevuutta merialueilla. Suomen lohisaaliista reilu puolet on pyydystetty rysillä; lohi- ja (!) siikarysillä. Vuonna 2006 lohen rysäsaalis teki 165 t ollen 53% 309 t:n kokonaisuudesta. Näin ollen elinkeinokalatalouden yksikön nyt suunnittelema rysäpyynnin voimakas lisääminen varhennettuna ennen kieltoaikojen päättymistä olisi erityisen vaarallista ensimmäisenä saapuville luonnonlohikantojen emokalaparville ja estäisi hallitusohjelman toteutumisen tarkoitetulla tavalla.

Jotta hallitusohjelman lohiasetuksen uudistamisen ensimmäinen tavoite *"turvata luonnonlohen nousu kutujokiin ja poikastuotannon mahdollisimman korkea taso"* toteutuisi, on uutta lohiasetusta nyt asetettaessa ensiarvoisen tärkeää noudattaa varovaisuusperiaatetta. -Ajoverkkokalastuksen loppuminen tarkoittaa vain, että ajoverkkokalastus loppuu; se ei mitenkään lisää merialueella vaeltavien lohien määrää.

*K*ala- ja riistaosaston elinkeinokalataloudenyksikön nyt esittämä asetus on vastoin kalastuslakia

Lohen kuten muidenkin kalojen kalastuksessa tulee noudattaa Suomen kalastuslakia, jonka ensimmäinen pykälä kuuluu:

"Kalastusta harjoitettaessa on pyrittävä vesialueiden mahdollisimman suureen pysyvään tuottavuuteen. Erityisesti on pidettävä huolta siitä, että kalakantaa käytetään hyväksi järkipärisesti ja ottaen huomioon kalataloudelliset näkökohdat, sekä huolehdittava kalakannan hoidosta ja lisäämisestä. Tällöin on vältettävä toimenpiteitä, jotka voivat vaikuttaa vahingollisesti tai haitallisesti luontoon tai sen tasapainoon."

Maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosaston elinkeinokalatalouden yksikön harjoittamalla lohen meripyyntiin keskittyvällä kalastuspolitiikalla tämä ei ole toteutunut. Lohen meripyynti on ollut tappiollista jo kauan. Viimeisien vuosien aikana se ei ole pystynyt tuottamaan kuin siihen sijoitetun pääoman kymmenyksen.

Valtiontalouden tarkastusvirasto kertoo 27.11. antamassaan kalatalouden toiminnantarkastuskertomuksessaan 155/2007: *"Tarkastusvirasto katsoo, että lohen hyödyntäminen nykyistä enemmän osana matkailuelinkeinoa olisi yhteiskuntataloudellisesti perusteltua."* Torniojoen kalastusmatkailun sosioekonomiaa arvioidessaan VTV päätyy seuraavaan: *"Olennaista ei ole kuitenkaan kalastuksesta saatu kokonaisuhyöty vaan yhteiskunnallisten nettohyötyjen muutos, jos lohiresurssien jaossa tapahtuu muutoksia. ...Kuinka suuri olisi muutos virkistyskalastajien yhteenlasketussa nettohyödyssä? Jos arvioidaan, että suuremmat lohisaaliit toisivat joelle pääasiassa ulkopaikkakuntalaisia, joiden yhteenlasketut kalastuspäivät lisääntyisivät esimerkiksi 30 %, nettohyödyn lisäys olisi noin 838 000 euroa."* (sivu 49)

Tuo mainittu vuosi 2006 oli 1470 lohella \approx 11,5 t (vrt meripyynti 309 t) Tornionjoen huonoin lohivuosi aikoihin joten lohen meripyyntistä saatu bruttotulo tulee vähänkin parempana lohivuotena ylittymään nettohyödyn lisäyksenäkin (!) helposti. Kun lohimäärät saadaan kasvamaan jokialueilla sellaisiksi, että jokien houkuttelevuus kalastusmatkailukohteina kasvaa, se tuottaa tulosta nopeasti, kun taas satsaus merelle tuottaa pitkäaikaisen ylikalastuksen johdosta edelleen tappiota ja mikä pahinta, vaarantaa lohen olemassaolon kokonaan jo lähitulevaisuudessa. Näin ollen kalastuslaissa mainittu *"Erityisesti on pidettävä huolta siitä, että kalakantaa käytetään hyväksi järkipärisesti ja ottaen huomioon kalataloudelliset näkökohdat, sekä huolehdittava kalakannan hoidosta ja lisäämisestä."* ei voi toteutua elinkeinokalatalouden yksikön nyt antamalla asetuksella.

Valitettavasti maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosaston elinkeinokalatalousyksikön miehillä ei ole ymmärrystä sille, että kalasta riippuvaisia elinkeinoja on muitakin, kuin elinkeinokalastus.

Lapin liiton, Tornio-Muoniojokiseuran ja Lohiadressin ja sen 22 208 allekirjoittajan esityksellä paluusta meripyyntiin 1996-97 aikarajoihin on historiallisesti vahva peruste. Maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosaston elinkeinokalatalousyksikön miehet eivät kuitenkaan ole halunneet edes keskustella aikarajoista, vaan aikovat hallitusohjelmasta ja kalastuslaista huolimatta jatkaa lohien varhennettua meripyyntiä tulevina vuosina entistään voimakkaammin.

Ministeri Juha Korkeaojan 19.5.2004 asetuksella 397/2004 määrämässä lohien varhennettussa meripyyntissä oli vuonna 2005 (7 vrk) mukana 37 kalastajaa ja vuonna 2006 (10 vrk) 43 kalastajaa. Viime kesänä 2007 (14 vrk) varhennettua lohien rysäkalastusta harjoitti jo 57 kalastajaa. Kun varhennettu meripyynti nyt vapautettaisiin "valikoinnilta" ja sitä varten erityisesti valmistetuista rysistä, siinä voi olla mukana 157 tai vaikka 257 kalastajaa!

Hallinnolliselta tasolta ei pidä asettaa riitaa ihmisten keskuuteen. Näin ollen on parempi saataa lohien pyynti kaikilla merialueillamme kokonaan kieltoon.

Uskonkin, että maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttilalla on näkemystä virkamiehiään enemmän ja lopullinen lohiasetus tulee olemaan aivan toisenlainen kuin mitä ministeriön kala- ja riistaosaston elinkeinokalatalousyksikön miehet nyt esittävät.

Maa- ja metsätalousministeriön lohiasetusta käsittelevän reflektiotyöryhmän kokouksessa Helsingissä 20.12.2007

Antti Sorro
www.sorro.fi

Lapin Vapaa-ajankalastajat ry